Horizon-TAAL

januaro - februaro 2018 Jaargang 50 - nummer 289

www.esperanto.be

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap

INHOUD

Tweemaandelijks tijdschrift, uitgegeven door de Vlaamse Esperantobond v.z.w.
50ste jaargang - januari - februari 2018
Verschijnt de 1ste van elke oneven maand
Overname van artikelen is vrij op voorwaarde dat de bron wordt vermeld en een exemplaar aan de redactie wordt gestuurd

Redactie en administratie: Vlaamse Esperantobond v.z.w. - Lange Beeldekenstraat 169, BE-2060 Antwerpen - tel.: 03 / 234 34 00 - Epost: horizon.taal@esperanto.be
webstek: http://www.esperanto.be/fel/nl

Abonnementen: 30,00 EURO

Rekeningen: t.n.v. Vlaamse Esperantobond, Antwerpen
KBC IBAN BE31 4025 5105 3155, BIC: KREDBEBB
de Post IBAN BE66 0000 2653 3843, BIC: BPOTBEB1

Redactie: Piet Glorieux (piet.glorieux@gmail.com)

Tekstopmaak: Eriko D'Hondt (eriko@telenet.be)

Clubactiviteiten: Katja Lödör (lodorkatja@skynet.be)

Medewerkers: Marc Cuffez, Kevin De Laet , Petro De Smedt, Ivo Durwael, Piet Glorieux, Cyreen Knockaert, Katja Lödör, Kris Panis, Yves Nevelsteen, Paul Peeraerts, Roland Rotsaert, André Ruysschaert, Mireille Storms, Emiel Van Damme, Lode van de Velde, Dan Van Herpe, Ivo Vercammen e.a.

Verantwoordelijke uitgever: Flandra Esperanto-Ligo, Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, Belgio

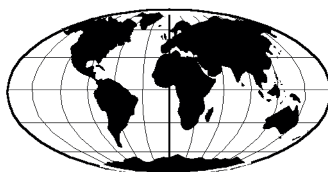
TEN GELEIDE

Taaldiversiteit. Soms denk ik dat we Esperanto te ‘krampachtig’ verdedigen tegen de ‘verderfelijke’ invloed van het Engels. Misschien moeten we meer de ‘stille’ strategie gebruiken, d.w.z. Esperanto op een natuurlijke manier gebruiken samen met andere talen.
Dit kwam bij me op toen ik merkte dat in het bedrijf waar ik werk, samen met Franstalige en zelfs Indische collega’s, er vlot wordt geswitcht van de ene taal naar de andere, van het Engels naar het Frans, soms naar het Spaans, in mindere mate naar het Nederlands en een enkele keer zelfs naar het Esperanto met een collega die de taal genegen is. Misschien is dit een utopie, maar op die manier, lijkt me, zou Esperanto vanzelf ‘bovendrijven als goed bruikbare taal’. In elk geval lijkt het me dat een te krampachtig verzet tegen één taal contraproductief is.
Esperanto moet een taal zoals een andere worden. De organisatoren van Hungaromania en voorheen het Lingva Festivalo hebben dit al jaren ingezien. Lees meer over de versie van Hungaromania en andere dergelijke interessante initiatieven in dit nummer.

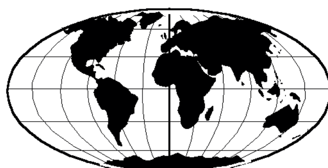
Piet Glorieux

INVITOJ

Zondag 25 februari 2018
Hungaromania in Leuven met ook Esperanto in de hoofdrol.
Alle Esperantogebruikers en -sympathisanten daarheen.
Lees meer op pg. 7
en schrijf u nu al in via hungaromania.eu

Esperanto leren in je eigen tempo in een mooie omgeving in Nederland
Kom dan naar het ESPERANTO Studieweekend van 16 tot 18 maart 2018
in Bornerbroek (Midden-Nederland)
Meer info op pg. 4

Ni invitas vin al la Beneluksa Kongreso
de la 14-a ĝis la 16-a de septembro 2018 en “De Bosberg”, Houthalen, Belgio
Informoj kaj aliĝo: www.esperanto.be/BeneluksaKongreso

Esperanto in 12 dagen

Nederlandse cursus
met oefeningen en oplossingen

De snelste cursus voor de basiskennis

- Gebruikt de belangrijkste 500 woorden
- Zonder inloggen: eenvoudig op Start klikken
- Geoptimaliseerd voor smartphones
- Niet alleen gratis, maar ook vrij bruikbaar in andere projecten

De cursus bestaat uit 12 lessen, met in elke les

- een leestekst
- commentaar over de grammatica
- 3 oefeningen

Daarna kan je het belangrijkste verstaan en zinnen vormen om je elementair uit te drukken en verstaanbaar te maken. Test het uit! : https://learn.esperanto.com/nl/

ESPERANTO Studieweekend

Voor wie Als je nog nooit Esperanto hebt geleerd, of jouw Esperanto is nog niet zo goed als je zou willen, dan ben je van harte welkom. Er wordt op verschillende niveaus les gegeven. De nadruk ligt op het oefenen van het spreken in Esperanto in kleine groepen.

Wanneer Het volgende studieweekend vindt plaats op 16, 17 en 18 maart 2018.

Waar Natuurvriendenhuis Krikkenhaar, Krikkenhaar 11, 7627 PA Bornerbroek.

De kosten voor dit studieweekend bedragen € 75,- pp. (leden van Esperanto Nederland en NEJ € 65,- pp.) In de prijs zijn inbegrepen: lessen, het overige programma, overnachtingen, maaltijden, koffie en thee tussen de lessen.

De deelnemersbijdrage van deze bijeenkomst is laag. We willen iedereen een kans geven om deel te nemen. Wil je een extra financiële bijdrage leveren, geef dan aan op het aanmeldingsformulier met wat voor bedrag je de bijeenkomst wil steunen. Elke bijdrage is welkom.

Meer informatie en het aanmeldingsformulier op de website van Esperanto Nederland staan:
http://esperanto-nederland.nl/ned/studieweekend.php

PRI FRUSTRIĜO KAJ MALĜOJO

Iras duope feliĉo kaj tristo de la espero

Okazis la transiro de nia antverpena grupo de Frankrijklei al Lange Beeldekensstraat. Kaŭze aŭ sekve de tio, incidentetoj hazardis antaŭ la sensoj de vido kaj aŭdo de kelkaj el ni. Tiaj malagrablaĵoj konfirmas kaj eble revivigas travivaĵojn de multaj esperantistoj.

De kelka tempo mi volas elskribi certajn pensojn, sed forŝovis tiun ideon, ĉar estas delikate esprimi ilin. Nun, traleginte la lastan **Horizon-taal**'on de la jaro, mi sentis instigon efektive ekverki ion; jam pro jenaj vortoj en recenzo pri teatraĵo, kiun spektis nia aktiva redaktoro Piet Glorieux (paĝo 12). Ili temas pri espero kaj malespero:

"Er is gedrevenheid maar ook misschien soms verbittering." Kaj aliloke: "Hoogstens is er bij sommigen (onder ons) frustratie omdat de verspreiding van Esperanto niet snel genoeg gaat... maar het beïnvloedt onze levenskwaliteit niet meteen."

Tamen, tiom da elrevigoj frapas ĉe nia pordo kaj je nia koro. Pro kio tiuj seniluziiĝoj?

Pro tio ke la parolo, ankaŭ ĉi tie, estas pri volontuloj. Kaj volontuloj estas homoj, ĉiu kun siaj propraj interesoj, kapabloj, intenco, opinio aŭ prefero, persona situacio kaj vivo. Kun aŭ sen iniciatoj. Fojfoje la fortostreĉoj superas la forton. Iam la fortoj estas for, elĉerpitaj. Malhelpoj interŝoviĝas, la tempo pasas, ŝancoj forglitas. Kiel ajn, KUNLABORI restas malfacile, ĉiam estas malfacila. Silentaj singultoj soras, la ploroj ne aŭdeblas. Jes, ni alte tenas la standardon. Ĝis subite io krevas en sino, emocioj eksplodas, malkonsento iĝas kverelo, disputo, malkontento. Iuj fuĝas, malaperas. Ne la ĝisostaj, tiuj nur ĉagreniĝas. Ia fona tristeco penetras en ilin.
La movado muelas, ĝisostaj samideanoj sin elvringas. Spirpaŭzo sekvas spirpaŭzojn. Sed paŭzo ne sufiĉas aŭ eĉ paŭzeto ne venas.

Esperantistoj, kvazaŭ proverbe, estas homoj de bona volo, sed bonvolemo tra entuziasmo, komplezoj kaj cedoj kondukas al plendmotivoj, ĉikanoj, nekontenteco, indigno, ĉagreniĝoj. Bonvolaj homoj pretas asisti, helpi, konsili, plani, kunlabori, sed iafoje ne samidee. Diversaj kapabloj kaj talentoj povas atingi multon. Tamen inteligento havas plurajn aspektojn: racio, logiko, sagaceco. Kaj ofte ĝi prezentas sin nur ruze. Ne ĉiam intence, evidente.

Facilas fanfarone kaj fantazie paroli pri trovo de amikoj tutmonde. Sed ĉehejme kontaktoj kaj kunlaboro montriĝas kelkfoje malpli facilaj. Foje ili finiĝas fiaske. Kiel longa krevo en granda spegulo. Ĉiuokaze onidiroj ĉiukaze viglas. Malgraŭ streboj, multa penado, sindediĉoj kaj belaj sindonoj. En formo de malemo, kritikoj, grumbloj: ni transloĝiĝis de ĥaoso en ĥaoson; ŝajne nenio funkcias kiel antaŭe; saviĝis nia sidejo, sed ial mankas 'salto antaŭen'. Eble kvinjaroplanoj elfariĝos en daŭro de dek jaroj. Aŭdiĝas ankaŭ pozitivaj sonoj: pri la vastaj montrofenestroj, pri la situo inter multaj kulturoj.

Ni spertis kaj scias, ke la daŭremo de nia movado apogas sin sur volontuleco, senĉesa volontulado. Neniam intervenas kontraktoj, striktaj devigoj. Ĉio baziĝas sur interkonsentoj, promesoj, lozaj paroloj; ĉe neplenumo pretekstoj havas la kutimon regule kliŝe kaj ŝablone ripetiĝi. Do estas afero de fido, espero kaj amo. Jen febla ĉenero. Ni perdis jam multajn simpatiantojn, eĉ efektivajn samideanojn, pro la konstanta premo de volontula tasko. Vera solvo ne ekzistas. Sed eble ni emas tro facile konsideri ĉiujn spontaneajn helpon, laboron, servon, kontribuon, kaj fidelon memkomprenebla; kaj aŭtomate dumviva? Oni engaĝiĝas senprofite, pro ĝisosteco, por la afero, pro dependeco de la lingvo: evidente sekvas seniluziiĝoj. Kiom da elrevigitoj restas, fine?

Mi pensas pri niaj rangoj, en ĉiu nivelo. La morto forfalĉis en la lastaj du jaroj nombron da eminentaj movadanoj. La tempo sin eternigas. Sed ni, la batalantoj, estas oferitaj. Ni malaperas. Vidu, kiom da gravuloj forfalis nelge: Lucija Borĉic (1921-2015), Ignat Bociort (1924-2015), Jerzy Uspienski 1928-2015), Manuel Halvelik (1925-2016), Endre Dudich (1934-2016), Detlev Blanke (1941-2016), Paul Gubbins (1949-2016), Reinhard Haupenthal (1945-2016), Edwin Burg (1925-2006), Lina Gabrielli (1930-2016), Zbigniev Galor (1952-2017), Franz-Georg Rössler (1949-2017), André Albault (1923-2017), Marjorie Boulton (1924-2017), Mikaelo Giŝpling (1924-2017). Sed apud jenaj eminentuloj ankaŭ ordinaraj movadanoj estas siaspecaj granduloj. Kompreneble ili estas same malhaveblaj.

Ni estas la portantoj de solvo, ĉiuj el ni: ĉar ni ja havas bonan solvon de la lingva problemo en monda komunikado. Ni konstante pruvas tion. Eĉ inter ni, loke. Ni,

en Antverpeno, per helpo de ne-Antverpenanoj, finfine havas 'propran' domon. Sed gardi ĝin, teni ĝin en ordo, estas daŭra zorgo. Sendube, apud oficejo por la Ligo, ejo por klubaj aranĝoj kaj kunvenoj estas ne nur utila, sed bezonata. Tamen ni konstatas, ke bona komunikado dependas pli de spirito, de animoj kaj situacioj, ol de iloj. Same pri kunlaboro. Ĉu la komunikado inter ni, ajnalingve, glatas?

Homoj interdependas. Estas domaĝa fakto, fenomeno ne rara, ke multaj vivolonge ĝisostaj esperantistoj sentas bedaŭrojn pri sia tutviva entuziasma engaĝiĝo. Ja sentoj estas neeviteble jen kaj jen vunditaj. Oni feliĉe ofte savas sin per iom da sinmoko kaj relativigo. Famas en nia movado fortaj karakteroj. Preterfulmas Moerbeek. Kaj...

Kara Emile Van Damme, iel kolego. Mi admiras vian diligenton, vian laboremon en granda aĝo. Kiel fajne vi insistas pri licenco de 'sunbanantoj'. Kiel senlime, per frazoj kaj proverboj, ekspluatas apartajn vortojn en dumonata rubriko poezia kaj lingvostuda. Belan kolekton vi faris, tra jaroj ĉerpante el poemaroj kaj gazetoj, okaze eĉ freŝaĵon el Beletra Almanako. Kiel insiste kaj entuziasme vi enlumigas la vivantecon de arto en nia 'senkultura' lingvo. Mi tre *aprecis* kaj treege *aprezas* cian kontribuon. Gratulojn!

Paŭla vidis min skribanta, notanta sur paperslipojn, tajpanta; dum kelkaj jaroj, ĉiutage. Ja tio estas mia vivo: legado kaj verkado. Mi finis la lastan libron en 2016; intencis, esperis ke ĝi estu eldonita en 2017. Iuj (el la leganta homspeco) demandas min, kiam ĝi aperos. Kion respondi? Klare, tiel ne okazos ĉi-jare.
- Je hebt hier zo lang zitten schrijven. En daar ligt je boek nu. Gebeurt er iets mee? ŝi diras. Jes, Paŭla brulas prizorgi la interesojn de aliaj. Sed ne, ĉi tiu estas perdita jaro.
En vendredoj en kiuj ŝi – volonte – deĵoras ĉe la bufedo, la kluba vespero eltiriĝas kaj la perbicikla reiro hejmen prokrastiĝas.
- 't Is al donker (mia malantaŭa lumo ne funkcias). Ben je nog lang bezig? mi demandas ŝin.
- Ik moet de kas sluiten, maar kan de rekening niet maken, controleren. Nog niet iedereen heeft betaald.
Jen problemo solvita per antaŭpagitaj kuponoj. Sed iuj vesperoj plu trenas tedan voston.

Dume mi pensas pri iu truo en surbreta librovico (tia breĉo kiu sin mem fermas per forgeso post kelka tempo). Pensoj saltas iom ĉene, de ĉenero al ĉenero. Interalie pri amiko Manuel. Mi konstatas kio estas, postmorte, la sorto de tutviva laboro: ĉiuj flege faritaj dosieroj kun tekstoj kaj desegnaĵoj estas sepultitaj en arĥiva kesto (ĉerkeca kvankam ne ĉerkoforma) – granda kartona skatolo – konservata, provizore en la kelo de iu membro. Mi provis resumi liajn verkojn en mia romano «Kvin kverkoj kaj la sekvo». Ankaŭ tiu en forgesejo. Jen kaj jen iu demandas pri ĝi. Ne, ankoraŭ ne eldonita. Kiam...? Mi sentas, ke ankoregaŭ ne, kaj respondas laŭe, svage. Se mi scius antaŭe, mi estus sendinta la tekston al la Novjorka eldonejo de BA, la Beletra Almanako. Sed kial mi komplikus la aferojn per tia distanco?

Ha, la literaturo. Miaj libroŝrankoj. Miaj bretaroj. Mi aĉetas librojn kaj abonas gazetojn. Kaj kolektas ĉion. Jam pli ol sesdek jarojn da esperantisteco. Mi legas en sep lingvoj. Sed jen, la kal-dornoj, doloraj lokoj, ne sidas ĉe mi sur la piedoj, ne sur plandoj aŭ fingroj. Ili sidas sur miaj libroj. Pruntedonitaj romanoj ne revenas el si mem. Necesas repeti ilin; kion neniu ŝatas, poste forgesas. Kiam mi ĉesis instrui la vesperkurson (post 27 jaroj), la lernejestrino farigis por mi (la unusolan) elpresaĵon de lernoplano por la tri studojaroj deEsperanto. Mi estis kompilinta ĝin pro postulo de la ministerio. Ĝi enhavis – sufiĉe detale – ĉiujn malfacilaĵojn de la esperanta gramatiko. Dufoje mi ĝin lasis el la manoj al kolego, kiu kopiis la tuton por si. La unuan fojon mi rericevis ĝin, difektita pro la kopiada proceduro; la duan fojon ĝi ne reatingis min, venunte de la sama kolegino (kiu jam devis posedi kopion). Do definitive perdita. Postrestas nostalgia kaj 'faka' vundo. Mallojalaĵoj povas okazi. Mi registras tion sen rankoro.

Ni vivas en stranga mondo. Dum propraj libroj vagas eksterdome, mi stokas hejme stakojn da vendotaj nevenditaj libroj kiuj ne trovas spacon en la nova kontorejo.

Ĉi tiuj impresoj ne similu al premsonĝoj; ellasis mi sole kelkajn pasajn pripensaĵojn.

Christian Declerck

HUNGAROMANIA, ZONDAG 25 FEBRUARI 2018

Zondag 25 februari 2018: Hungaromania in Leuven met Esperanto ook in de hoofdrol. Alle Esperantogebruikers en -sympathisanten daarheen. Lees hieronder en schrijf nu al in via hungaromania.eu

Het Talenfestival in Leuven was welbekend; het vond vier keer met succes plaats tussen 2008 en 2013. Omdat het publiek niet groeide, besloot Esperanto 3000 de reeks niet voort te zetten in dezelfde formule. In 2016 werd het HungaroMania, eerder gericht op Hongaars met Esperanto in een bijrol.

Het enorme succes, met wel 350 deelnemers, deed ons uitkijken naar een nog grootser vervolg. Daarvoor wijken we uit naar de prachtige omgeving van het Heilig-Hartinstituut, vlak bij het station van Heverlee (Leuven).

Op 25 februari 2018 nodigen we ook alle Esperantosprekers uit: voor jullie is er een eigen programmaspoor, in en over Esperanto!
Topspreker is István Ertl, een Hongaar die momenteel in Luxemburg woont en werkt als vertaler bij de Europese Rekenkamer. Jarenlang was hij redacteur van het tijdschrift *Esperanto* van de Universele Esperanto-Vereniging. Op HungaroMania heeft hij het in Esperanto over “Sándor Szathmári, een Hongaarse Orwell?”.
Yves Nevelsteen, ook welbekend van onder meer E@I, stelt in het Nederlands én Esperanto app’s voor smartphone of pc voor rond taal en communicatie. Sandra Schenkel, leraar wiskunde en Esperanto, geeft een introductie in Esperanto aan Nederlandstaligen. Omgekeerd belicht Marc Vanden Bempt in Esperanto de eigenheden van de Hongaarse taal in vergelijking met Esperanto.

Op die manier tonen we aan al wie in de Benelux Hongaars spreekt of interesse heeft voor het Hongaars en Hongarije, dat Esperanto bestaat en leeft. Ook op de webstek staat het op gelijke voet met Nederlands en Hongaars. Je zal het ook tegenkomen in het welkomstwoord, in boeken te koop aangeboden op de Hongaarse markt en op een informatiepaneel. Om dit echt tot een succes te maken rekenen we op massale deelname van de hele Belgische Esperanto-wereld.

La festo okaze de la Semajno de Internacia Amikeco en Loveno estis bone konata: ĝi okazis de 1979 seninterrompe ĝis 2008 kaj la tuta belga Esperanto-movado ĉeestis. En 2008 tio iĝis la Lingva Festivalo, sukcese okazinta kvarfoje inter 2008 kaj 2013, kiu ankaŭ celis publikon ekster la Esperanto-movado. Pro tio ke tiu publiko restis senkreska, Esperanto 3000 decidis ne daŭrigi la serion laŭ la sama formato. En 2016 anstataŭigis ĝin HungaroMania, celata al la hungara, kun tiam nur kromrolo por Esperanto.

La grandega sukceso, kun eĉ 350 partoprenantoj, igis nin prikonsideri pli grandiozan daŭrigon kun pli ol 500 partoprenantoj. Tial ni iros al la belega ĉirkaŭaĵo de la Heilig-Hartinstituto, tre proksime al la stacidomo de Heverlee (Leuven).
Dimanĉon, la 25-an de februaro 2018 Esperanto denove havos ĉefrolon: apud la hungara kreiĝis plena propra programspuro en kaj pri Esperanto! Tio ĉi denove estas la festo por la Semajno de Internacia Amikeco. Ni do invitas ĉiujn Esperanto-parolantojn!
La ĉefpreleganto estos István Ertl, hungaro nun loĝanta en Luksemburgo, tradukisto ĉe la Eŭropa Revizora Kortumo. Dum jaroj li redaktis la revuon *Esperanto* de la Universala Esperanto-Asocio. En HungaroMania li esperantlingve sin demandas “Sándor Szathmári: ĉu hungara Orwell?”. Yves Nevelsteen, konata de interalie E@I, dulingve prezentos saĝtelefonaj aŭ etkomputilajn aplikaĵojn rilatajn al lingvo kaj renkontiĝoj. Sandra Schenkel, instruistino pri matematiko kaj Esperanto, enkondukos Esperanton al nederlandlingvanoj. Inverse Marc Vanden Bempt prilumos en Esperanto la specifajn ecojn de la hungara lingvo kompare al Esperanto.
Tiel ni pruvas al ĉiu kiu en la Benelukso parolas la hungaron aŭ interesiĝas pri la hungara aŭ Hungario, ke Esperanto ekzistas kaj vivadas. Ankaŭ en la retejo ĝi samnivele rolas kun la nederlanda kaj la hungara. Vi renkontos ĝin en la bonvenigo, en libroj proponataj al vendo en la merkato, en la dika programbroŝuro kaj en informpaneloj. Por tion igi vere sukcesa, ni kalkulas je amasa partoprenado de la tuta belga Esperanto-movado.

In Leuven en Aalst kan je cursussen Hongaars volgen, daarom organiseren de lesgeefster *Hedwig Gerits* en student *Siegfried Mertens* mee het evenement. Ook de directeur *István Csonta* van het Collegium Hungaricum Leuven organiseert mee. Voor het Esperantoluik staat *Marc Vanden Bempt* in.
We genieten de steun en medewerking niet alleen van de stad Leuven, maar ook van het Hongaarse Culturele Balassi Instituut, de Hongaarse ambassade in België, de Hongaarse school en het tijdschrift Most Magyarul! , de KU Leuven en van vele plaatselijke medewerkers en studenten Hongaars. Samen brengen ze Hungaro-Mania tot leven.
De tweede pijler is opgebouwd rond de Hongaarse cultuur. Als hoofdact staat het Hongaarse muziekensemble Agri Music Factory van de Hongaarse Eszterházy Károly Universiteit op het programma. Ze spelen nummers van Hongaarse "evergreen-bands" als LGT, Hungária, KFT en Omega. Het optreden van deze groep is een primeur voor de Benelux! 's Avonds organiseren we een echte Hongaarse táncház of dansavond. Onder leiding van geoefende dansers kan iedereen een Hongaars pasje wagen. Vooraf is er een Hongaars concert met verschillende instrumenten.
De Hongaarse cultuur bestaat uit meer dan zingen en dansen. De Hongaarse keuken vormt eveneens een belangrijk onderdeel. De deelnemers kunnen 's avonds dan ook genieten van een (inbegrepen) Hongaars
We genieten de steun en medewerking niet alleen van de stad Leuven, maar ook van het Hongaarse Culturele Balassi Instituut, de Hongaarse ambassade in België, de Hongaarse school en het tijdschrift *Most Magyarul!*[4] , de KU Leuven en van vele plaatselijke medewerkers en studenten Hongaars. Samen brengen ze Hungaro-Mania tot leven.
Op HungaroMania staan de Hongaarse taal en cultuur centraal. Het programma kan je vinden op de webstek www.hungaromania.eu. Het erg volledige programma van de dag is opgebouwd volgens drie belangrijke pijlers. De eerste wordt gevormd door de taalsessies over Esperanto en het Hongaars. Ook de Hongaarse poëzie en ruimere literatuur komen aan bod.

En Loveno[1] kaj Alsto[2] eblas partopreni kursojn pri la hungara, tial la tiea instruistino *Hedwig Gerits* kaj studento *Siegfried Mertens* kunorganizas la eventon. Ankaŭ la direktoro *István Csonta* de la Collegium Hungaricum[3] Leuven kunorganizas. La Esperanto-flankon prizorgas *Marc Vanden Bempt*.
Subtenas la eventon kaj iel kunlaboras ne nur la urbo Leuven, sed ankaŭ la hungara kultura Balassi Instituto, la hungara ambasadejo en Belgio, la hungara lernejo kaj la revuo *Most Magyarul!*[4], la KU Leuven kaj multaj lokaj kunlaborantoj kaj kursanoj pri la hungara. Kune ili vivigos HungaroMania'n.
En HungaroMania la hungaraj lingvo kaj kulturo estas la fokusa enhava centro. La programon vi trovas en la retejo www.hungaromania.eu. La riĉega programo de la tago enhavas tri gravajn pilierojn. La unua piliero enhavas la prilingvajn sesiojn pri Esperanto kaj la hungara. Ankaŭ la hungara poezio kaj pli larĝe ĝia literaturo ĉeestos.
La dua piliero prezentas la hungaran kulturon. Ĉefa ero en la programo estas la muzika ensemblo Agri Music Factory de la hungara Universitato Eszterházy Károly. Ili ludos ĉiamŝatatan muzikon de hungaraj grupoj kiel LGT, Hung´ria, KFT kaj Omega. La prezentado de ĉi tiu dekpersona ensemblo estas premiero por la Benelukso! Vespere ni organizos veran hungaran *táncház* aŭ dancadon. Spertaj dancistoj gvidos nin tra niaj unuaj hungaraj dancpaŝoj. Antaŭ tio okazos hungara koncerto kun diversaj instrumentoj.
La hungara kulturo enhavas pli ol kantado kaj dancado. Ankaŭ la hungara kuirejo estas grava ĝia ero. La partoprenantoj vespere ĝuos hungaran vespermanĝon (inkluzivan en la kotizo): vi malkovros kio estas lecsó (legu: leĉo). La tutan tagon ankaŭ funkcios trinkbudo, kie hungara vino, biero, pomsuko kaj manĝetoj haveblos je bela prezeto. Posttagmeze vi jam povos elprovi viajn kuirkapablojn preparante "töltött tojás" (plenigitajn ovojn) kaj "kókuszgolyó" (kokosglobojn) kaj viajn danckapablojn antaŭprovante kelkajn popoldancojn. Tiuj programeroj ankaŭ celas infanojn. Plue la hungaraj naturo, filmo, historio, klasika muziko kaj multe pli pliplenigas la programon. Tiun vi trovas detale en nia retejo.

Webstek: www.hungaromania.eu/nl

Adreso: Heilig-Hartinstituut Heverlee, Naamsesteenweg 355 te Leuven (Heverlee)

ESPERANTO - LOKE

De derde pijler bestaat uit de permanente activiteiten. Je vindt er een minimarkt, waarop vertegenwoordigers van Hongaarse producten het publiek met hun specialiteiten laten kennismaken. Er is een tentoonstelling over Hongarije, en de Hongaarse taal en Esperanto worden er kort voorgesteld. De deelnemers kunnen deelnemen aan een quiz waarin ze een tiental vragen krijgen waarop je het antwoord alleen ter plaatse kan vinden.

Je kan je nu inschrijven via de webstek hungaromania.eu. Voorinschrijven is aangewezen: tot half februari kost het 12 euro (en je bent zeker van je plaatsje), ter plaatse betaal je 15 euro. Kinderen (tot 12 jaar) krijgen een vermindering van 50%. Dit bedrag kan je overschrijven op de rekening (iban) BE97 7350 4021 2649 (bic) KREDBEBB op naam van HungaroMania.
ja kan overtuigen een bezoekje te brengen aan ons evenement!
István Csonta, Hedwig Gerits, Siegfried Mertens, Marc Vanden Bempt (Esperanto 3000 vzw Leuven).

[1] www.clt.be/CLTSite/index.php?contentid=123&ta=0
[2] ww.leerwatjewil.be/nl/cursus-hongaars-leren-262.htm
[3] www.leuven-collegium-hungaricum.hu
[4] www.mostmagyarul.nl + www.hongaarsconcert.nl

Apud la hungarajn lingvon kaj kulturon ni volas prezenti niajn eminentajn gastojn. La hungara ambasadoro en Belgio, Nagy Zoltán, jam konfirmis sian ĉeeston, kun prelego. Ankaŭ ĉeestos Luc Sels, la rektoro de la KU Leuven.

La tria piliero konsistas el la tuttagaj aktivecoj. Funkcios minimerkato, kie reprezentantoj de hungaraj produktoj konatigos siajn specialaĵojn al la publiko. Aldone viziteblos ekspozicio pri Hungario, la hungara lingvo kaj Esperanto. Vi povos partopreni en kvizo solvenda per la informoj haveblaj surloke. lingvo kaj Esperanto. Vi povos partopreni en kvizo solvenda per la informoj haveblaj surloke.

Eblas aliĝi jam nun pere de la retejo hungaromania.eu. Konsilindas antaŭaliĝi: ĝis la duono de februaro kostas 12€ (kaj vi certos pri via loko), poste aŭ surloke oni pagas 15€. Infanoj (ĝis 12-jaraj) havas 50%-an rabaton. La kotizon eblas ĝiri al la konto (iban) BE97 7350 4021 2649 (bic) KREDBEBB je la nomo de HungaroMania.

Ni esperas ke tiu ĉi ege interesa kaj plenplena programo konvinkos vin partopreni en nia evento!
István Csonta, Hedwig Gerits, Marc Vanden Bempt (Esperanto 3000 vzw Leuven)

BONVENON
ÜDVÖZLÜNK

HUNGAROMANIA

Ĉiu kun pasio por Hungario kaj/aŭ la hungara: BONVENON/ÜDVÖZLÜNK

KIO? Tago en kiu Hungario kaj la hungara lingvo centras.

KIAM? Dimanĉon la 25-an de februaro 2018
Pordoj: 10a horo - starto: 10.30

KIE? Heilig-Hartinstituut
Naamsesteenweg 355, 3001 Heverlee

ENIRO antaŭpage: € 12
surloke: € 15

Plia info:
www.hungaromania.eu

Kunlaboras la urbo Loveno kaj

Balassi Instituut
Culturele Dienst van de Ambassade van Hongarije in Brussel

RED HET NEDERLANDS

In het dagblad *Trouw* van 3 augustus 2017 publiceerde masterstudent David van Overbeek een opiniestuk over het Nederlandse taalbeleid in het hoger onderwijs, zoals dit tot uiting komt in een recente studie van de KNAW (Koninklijke Nederlandse Academie van Wetenschappen) die besteld was door de minister.

In het stukje van onze student economie & filosofie (mooie combinatie van vakken!) lees ik tussen de regels door dat het noeste werk van de geleerde commissie nu ook weer niet zó wetenschappelijk is als wat het schijnt.

Het is algemeen bekend dat de universiteiten veel geld behoeven om te kunnen functioneren. Daar kan natuurlijk niemand een verwijt over maken. Integendeel, geen zinnig mens betwijfelt dat investeren in wetenschap een van de beste dingen is die men kan doen. Binnen het huidige universitaire kader halen de universiteiten méér geld binnen door méér buitenlandse studenten aan te trekken. Het mechanisme werd geschapen… en het werkt, helaas, té goed. De manier waarop je aan geld komt, is niet zonder gevolgen. De maatschappij, de democratie, zou zich moeten laten horen, bedenk ik dan zelf. Of kan het niemand wat schelen dat we onze taal en onze ziel aan de duivel verkopen?

Te veel “rendementsdenken”, stelt van Overbeek, te weinig aandacht voor de hoofdtaak van goed onderwijs. Dit is concreet merkbaar in toenemend massaonderwijs. Je zou het wat oneerbiedig kunnen vergelijken met de tendensen in de landbouw sinds vele decennia. Hierin past ook de snelle opmars en totale hegemonie van het Engels als academische taal. Hoe kan het, vraagt van Overbeek, dat de KNAW zo weinig de financiële mechanismen belicht, die er de oorzaak van zijn dat de universiteiten hun kerntaken niet meer naar behoren kunnen vervullen.

Maar er is een tweede lacune in de studie. De KNAW onderschat deerlijk de essentiële rol van taal, en van taalvaardigheid. Je zou van geleerde koppen méér grondigheid verwachten. Uit eigen ondervinding weet onze kritische student maar al te goed hoe groot het verschil is tussen colleges economie in het Engels, en een Nederlandstalige filosofieopleiding. Het gebruik van de eigen taal bevordert het enthousiasme voor de studie, voor de discussie, voor het vak, kortom… voor de wetenschap. Iedere student heeft recht op die inspirerende ervaring, ook die van een vak als economie. De KNAW schijnt niet de waarde van taal te kennen. *How to lie with statistics?* Of: hoe kan je liegen met wetenschappelijk lijkende rapporten?

Cyreen Knockaert

Henri Paul Vatré (1908-1998), Franco, esperantisto de 1927. Li oficis dum du jaroj en la biblioteko de UEA en Ĝenevo. Kontribuis al diversaj revuoj.

PROVENCAJ FERINOTOJ

Fuĝantajn sentojn
singulte mi mitralis
per la tajpilo:
Sur kampo neĝkovrita
nur dek ses vortoj falis.
Veturo nokta
inter tenebrodigoj.
Mi blinde fluas
al kiuj plaĝoj lumaj?
Al kiuj elrevigoj?
Sunbanantinoj
el delikata ledo
sin ŝmiroleas
dum posttagmezoj pezaj
de seneskapa tedo.
Sublumbaj sferoj,
mamgloboj ekplanedas
ĉe la sunbrilo.
Ĉu la virinoj eble
vizaĝon ne posedas?

Vakantienota's uit de Provence

Vluchtende gevoelens
mitrailleerde ik hikkend
met de schrijfmachine:
Op het besneeuwde veld
vielen slechts zestien woorden.
Nachtelijk rijden
tussen dijken van duisternis.
Ik vloei blindelings
naar welke stralende stranden?
Naar welke ontgoochelingen?
Zonnebaadsters
met delicate huid (leder)
smeren zich in met olie
gedurende zware namiddagen
van niet te ontvluchten verveling.
De bollen onder de lendenen,
de borstrondingen beginnen te zweven als planeten
in de zonneschijn.
Hebben de vrouwen misschien
geen gelaat?

***Averto°:** Por faciligi la lernadon kaj la ekzercadon de la lingvo multaj frazoj estas prezentataj en du aŭ pluraj partoj kaj multe pli da vortoj ol antaŭe estas tradukitaj. Espereble tiu didaktika aspekto ne tro nervozigos veteranajn spertulojn° de la lingvo.*

waarschuwing; ervarenen

PRI LA POEMO

<u>**La titolo.**</u> **Provencaj ferinotoj**

provenca

Ne konfuzenda: **provinco/provenca**:

provinca rilatas al iu... provinco de iu lando;
provenca rilatas al... sud-orienta parto de Francio, la **Provenco**.

Rilate al tiu Provenco oni ofte parolas pri kiuj aferoj?

la **vetero**: la bona **provenca klimato,**
la **lingvo**: la tipa **provenca akĉento** de la lokaj parolantoj; la lavendaj° kampoj. *lavendel*

ferinotoj =?

notoj pri la ferioj.

Kial plej ofte **konsilindas**° fari notojn ? *is het aan te raden*

Ĉar° alie° oni riskas ne plu rememori° detalojn pri la sperto°. Ferinotoj do por... **ĝui**° la rememorigon°. *want; anders / zich herinneren / ervaring / genieten; herinnering*

Alivorte: daŭre minacas la **forgesemo**° ! *Anders gezegd: voortdurend dreigt de vergetelheid*

(Interkrampe°: minacas eĉ tiom°, ke oni ofte ne plu retrovas sian notlibreton°!). *tussen haakjes / zelfs zozeer / notitieboekje*

Kiam tiaj ferinotoj povas ankaŭ esti interesaj?

Eble por **fanfaroni**° post la ferioj pri ili**?** Do por montri al aliuloj (fiere aŭ ne) siajn iamajn° travivaĵojn°. *opscheppen / van ooit; belevenissen*

Persona demando: ĉu vi, kara legant(in)o, kutimas skribi kaj konservi **ferinotojn**? Aŭ ĉu vi konsideras tion kiel tempo-...

malŝparadon°, tempoperdon? *tijdverspilling; -verlies*

En kia formo tiaj ferinotoj estas ofte **konservataj**?

Laŭplaĉe° ĉu en skriba formo, ĉu kiel° fotoj, ĉu kiel° filmo, ĉu ankoraŭ kiel blogo. *naar believen / hetzij als... hetzij als*

(Jen ĉio ĉi kiel° bela sugesto por la legantoj !) *dit alles als*

Ĉu ĉiuj feriantoj reagus sammaniere?

Plej verŝajne° jes ! *hoogst waarschijnlijk*

Verso 1. Fuĝantajn sentojn
Kio estas la malo de **fuĝanta** sento?
konstanta, daŭra sento, eble ankaŭ:
impon(eg)a°. *imponerend*
Pli precize temas° ĉi tie pri kiaj sentoj? *gaat over*
Ĉu ni scias pri kiuj sentoj li parolas?
Nur tio ne estas klara.

Versoj 2-3. singulte mi mitralis per la tajpilo:
Kial li agas **singulte**?
Ne klara en ĉi tiu kunteksto. Eble li estas ege kortuŝita°. *geëmotioneerd*
Ĉu tio tamen ne estas iom **troiga**°? *overdreven*
Post pripenso, eble jen tipa reago de...
emociplena° poeto. *vol emotie, zeer ontroerde*
mitrali = ?
uzi maŝinpafilon°. *machinegeweer, mitrailleur*
Notu: 'singulte' iom harmonias kun 'mitralas' pro la ripeta sono.
tajpilo° angla vorto ('to type') *type- of schrijfmachine*
Kial simpla tajpilo povas sugesti ideon de mitralado?
Pro la rapideco kaj la bruo° de la tajpado. *geluid*
Eble ankaŭ pro la nervozeco de la aŭtoro, kiu volas skribi siajn sentojn sur papero?

Verso 4. sur kampo neĝkovrita
Verŝajne temas pri kiu sezono?
la vintro. Pro tio li komparas la blankan paperon kun neĝkovrita kampo.

Verso 5. nur dek ses vortoj falis.
Kial 'nur'?
La poeto ŝajnas seniluziigita°. *teleurgesteld*
Kiuj vortoj?
Kial nur 16? Kial tia silento?
Eble la emocioj ne lasas sin facile kapti° *vangen* per vortoj.

Versoj 6-7. Veturo nokta inter tenebrodigoj.
digoj de tenebro? Kie la aŭtoro estas fakte?
Li estas tute ĉirkaŭata de mallumo, de tenebro. Li do certe ne estas en dense priloĝata° regiono. *bewoond*
La vojo similas al rivero inter digoj.
Kiuj loĝantoj de niaj nordaj landoj ŝatas kutime **veturi**° suden? (suden= al la sudo). *rijden*
La **feriantoj**° de niaj landoj. *vakantiegangers*
Oni facile povas **diveni**° kial ! *raden*
(Interkrampe: oni povas iri suden aŭ... norden, okcidenten, orienten).

Versoj 8-9. Mi blinde fluas al kiuj plaĝoj lumaj?
Kial **blinde**?
Laŭlitere li vidas nenion, ĉar li vojaĝas nokte.
Figurasence li eble tre bone konas la vojon.
Kial li '**fluas**'?
La veturado ege facilas. Laŭ la uzitaj vortoj li komparas sin mem al rivero.
Rimarku la diferencon inter la nokta tenebro kaj la luma vojaĝcelo. Laŭ lia demando oni povas supozi, ke en tiaj malbonaj vojaĝkondiĉoj li jam revas pri sia alveno° en la sudo. *aankomst*

Verso 10. Al kiuj elrevigoj?
elrevigo=?
Io, kio igas vin eliri el ia revo.
Kio povas esti tiuj elrevigoj?
Io ajn, kio povas kaŭzi° la finon de *veroorzaken* ies° revo. *iemands*
Kial li vojaĝus al tiaj elrevigoj?
Li certe faras tiun vojaĝon intence°. *opzettelijk*
Ĉar la skribo ne eblas, la pensoj devojiĝas° al la nokta ekskurso. *afdwalen*
Certe iu inter la legantoj iam° spertis tian *ooit* elrevigan momenton !
Tamen povas elrevigo kelkfoje havi bonan influon sur la revinton° ?... *gedroomd hebbende*
Ĝi certe povas eviti postajn surprizojn.

Versoj 11-13. Sunbanantinoj el delikata ledo sin ŝmiroleas
Jen surpriza ŝanĝo en la etoso°! *stemming*
Oni komprenu, ke la vojaĝanto jam veturis dum... multe da kilometroj, dum pli ol la tuta nokto.
sunbanantinoj = poeta licenco por **sunbaniĝantinoj** ('bani' kaj 'sunumi' estas transitivaj)
virinoj kiuj baniĝas en la sunlumo, kiuj kuŝas en la suno por bruniĝi°. *bruin worden*
NB: sunamantinoj amas la sunon,
sunumantinoj° amas sunumi. *zonnende dames*
ledo
ledo estas fakte laŭvortare: felo senharigita, tanita° kaj preparita por la homa uzado. *gelooid*

Kial la poeto parolas pri **ledo** kaj ne simple pri **haŭto**?
Eble aŭ certe kun iom humura nuanco?
sin ŝmiroleas = ?
sin ŝmiras per oleo.
Ni ĉiuj bone scias, kial ili faras tion:
Ili volas eviti la bone konatan **sunbruligon**°. *zonnebrand*
Kion oni krome° uzu por **prizorgi** sunbruligon? *bovendien*
Tiucele° oni uzu ian **kremon** kaj por la okuloj ankaŭ ian **sunŝirmilon**° aŭ **sunokulvitrojn**° *daarvoor (voor dat doel)* *zonneklep; -bril*
Kial tamen iuj hezitas uzi tiajn okulvitrojn?
Por eviti°, ke la palpebroj° restu tro blankaj. *vermijden; oogleden*
Interkrampe: ĉu tiuj/tiaj personoj havus la tiom timatan° elreviĝon el verso 10? *gevreesde*
Verŝajne multaj legant(in)oj streĉos° la orelon ! *lett: spannen, de oren spitsen*
Kroma demando: ĉu en tiu ĉarma mondo de la poemo, estas neniu viro?
Demandu la poeton !

__Versoj 14-15.__ dum posttagmezoj pezaj de seneskapa tedo.

Kial tiuj posttagmezoj estus **pezaj**?
Pro la varmo kiu multe kreskas kaj eble pro la digesto° post la manĝo? Aŭ pro la enuo° ? *vertering* *verveling*
Kial tie regas° tia **tedo**? *heersen*
Verŝajne pro la fakto, ke nenio estas farenda°! *te doen*
NB: Ĉu ĉiuj tiel reagus kaze de tiaj posttagmezoj?

__Verso 16.__ Sublumbaj sferoj,

Kie estas la **lumboj**°? *lenden*
en la malsupra parto de la dorso kaj ambaŭflanke°. *aan beide kanten*
sublumbaj sferoj
Jen belega priskribo por kiu speciala parto de la korpo?
por la postaĵo°. *achterwerk*
Kial la poeto ne simple parolus pri ies postaĵo?
Eble tiu vorto sonas iom tro banale, eĉ iom triviale°. *grof, vulgair*
Oni kelkfoje aŭdas pri la **pinĉado**° de la virinaj sublumboj? *knijpen*
Fi° al vi ! Kia **malkonvena**° ago° ! *foei; ongepast*
(sed verdire° por iuj ege **tenta**°). *por diri la veron* *verleidelijk*

__Versoj 17-18.__ mamgloboj ekplanedas ĉe la sunbrilo.

globo =?
sferforma objekto (kp. terglobo)
ekplanedas =?
Ili komencas *(ek-)* moviĝi kiel planedoj.
Kial la postaĵo kaj la mamoj ne estas kalmaj?
Ili povas esti kalmaj, sed la tuta atento° estas altirata° de la rondaj virinaj formoj. Por la aŭtoro ili ŝajnas esti la sola, kio ankoraŭ ekzistas. *aandacht; aangetrokken*

__Versoj 19-20.__ Ĉu la virinoj eble vizaĝon ne posedas?

Kion pensi pri tiu stranga demando de la poeto?
Ĉu li ne ŝajnas aŭ ŝajnigas° iom kritiki sin mem? Cetere°, ni ĉiuj bone scias kiel homoj, kaj certe viroj, tiakaze reagas! *(doet zich) schijnen* *trouwens*

__Konkludo pri la poemo.__

Jen tre agrabla vojaĝo de iu el la neĝkovrita Eŭropo kaj en la noktaj horoj, por iri al la suniluminata sudo, la fama Provenco.
Certe tie ĉio ĉarmas lin, sed precipe°, kiel antaŭvideble°, la sunumiĝantinoj. *vooral* *zoals te voorzien*

PLIE PRI KELKAJ UZITAJ VORTOJ

__Pri sento__ (verso 1)

sento = ? *gevoel*
agrable aŭ malagrable konsciata° sensaĵo, fizika (ekz. varma sento, kaŭzita de la suno) aŭ psika (ekz. varma ama sento). *bewust geworden*
senti = ? *voelen*
ricevi sensaĵon, pertuŝan° aŭ internan, kiu aperas en nia konscio kun impreso de doloro aŭ plezuro. *door aanraking*
Ekz.: Pluvis, sed li ne sentis la malsekon; mi ne plu sentas miajn piedojn pro frostiĝo°; vi sentas ĝojon lernante Esperanton. *vervriezen*
sentema° = ? *(psychisch) gevoelig*
havanta facile impreseblajn sentojn.
Ĉu vi, kara legant(in)o, estas sentema por la ĉarmoj de la alia sekso?
Ĉu vi krome estas **tiklo-sentema**°? *kittelachtig*
Aliflanke, kiajn filmojn oni malkonsilu° al **sentemuloj**? *afraden*

perfortajn° filmojn. *geweldddadig*
sentiva° *(fysiek) gevoelig*
tia, ke ĝi reagas al eksteraj fizikaj cirkonstancoj
Ekz.: sentiva haŭto, sentiva pesilo° *weegschaal*
Ĉu ĉiu havas **orelon** sentivan por la muziko?
sentiveco° = ? *gevoeligheid*
propreco° de ĉelo° aŭ *eigenschap; cel*
ĉelaro° reagi al eksteraj aŭ *organisch weefsel*
internaj ekscitoj° *prikkeling*
Ni ĉiuj konas la sentivecon de nia **nerva** sistemo. Ankaŭ en la **fotografio** oni parolas pri la sentiveco de la filmo.
Oni ne malofte aŭdas homojn diri, ke ili antaŭsentis ian malfacilaĵon, problemon ktp.
Ĉu oni kredu tian **antaŭsentivecon**?

Jen kelkaj Zamenhofaĵoj.

1) **Se okulo ne sentas, dorso eksentas.**
Lett.: Als het oog niet voelt, dan begint de rug te voelen.
Oni komprenu ke se oni ne bone rigardas, tiam...?
Oni povas fali aŭ io povas fali sur ion.
Figurasence?
Malatentuloj ricevas sur la dorson la konsekvencojn°, ili riskas *gevolgen*
sperti° malagrablaĵojn. *ondervinden*

2) **De fremda dento ni doloron ne sentas.**
Lett.: Van een vreemde tand voelen we de pijn niet.
Figurasence: Problemoj de aliaj homoj ne kortuŝas° nin. *be-, ontroert*

3) **Ĉiu vivas laŭ sia... prudento kaj sento.**
Iedereen leeft volgens zijn verstand en gevoel.
Ĉu tio ĉiam veras?
Kiam tia banala konstato dirindus°? *zou waard zijn te zeggen*
Kaze de surprizo° pri ies° *verbazing; iemands*
singarda° sinteno°. *voorzichtig; houding*
Ĉu tiaj homoj estas malaprobindaj°? *af te keuren*
Certe ne! Tiaj ne estas necese° *noodzakelijk* egoistoj.

4) **Kion koro sentas,... lango prezentas.**
Lett.: Wat het hart voelt, biedt de tong aan.
(Waar het hart van vol is, loopt de mond van over.)
Oni ĝenerale emas° paroli pri siaj *geneigd zijn* sentoj kaj delikataj personaj problemoj. Sed kelkaj tamen ne. Pri ĉi-lastaj oni povus diri, ke ili estas... silentemaj°. *zwijgzaam*

5) **Volo kaj sento faras pli ol... prudento.**
Lett.: De wil en het gevoel doen meer dan voorzichtigheid.
Kial?
Iu povas esti tiom prudenta, kaj pro tio tro tima°, hezitema, ke li faras nenion. *bang*

6) **Sama gento, sama sento.**
Lett.: Dezelfde stam, hetzelfde gevoel.
Het bloed kruipt waar het niet gaan kan.
Ĉu vere ? Ĉu ne iom tro simpliga° ideo? *simplistisch*

<u>Esprimoj pri kampo</u> (verso 4)

Z. **Arbaro aŭdas, kampo vidas.**
Het bos hoort, het veld ziet.
Jen konstato tute normala, sed ĉu ni ofte konscias pri tio?
Z. **Ofte ĉapo de kampulo kovras... kapon de saĝulo.**
Dikwijls bedekt de muts van een boer het hoofd van een wijze.
Jen certe bela komplimento. Ĉu oni kredu tion?
Kiam aliflanke oni dirus pri iu, ke... **li serĉas la venton sur la kampo?**
Kiam li faras ion sencele aŭ sensukcese. Kiam oni opinias, ke li certe ne havas kapon de saĝulo.

***Rememorigo** pri la rekomendita amuza kromekzerceto: flue retraduki esperanten la nederlandajn tradukaĵojn !*

TRADUKEKZERCOJ

<u>Antaŭa</u>.
1) La 'aziaj tigroj' estas interalie la rapide kreskanta agresema/agresiva ekonomio de Ĉinio.
2) La baraĵo de la mondo ne plibonigas la koron.
3) Sperto estas la saĝeco de la malsaĝuloj. Stultuloj lernas nur ion, kiam ili tion spertas.
4) Malplenaj kapoj havas stultajn ideojn.
5) La plej bela knabino ne povas doni pli ol ŝi havas.
6) Neniam tro urĝu vin por fidi iun. 7) Antaŭ ol respondi plenkonfide, (pri)pensu tri-foje.
8) Li maldungiĝis. Li estis malakceptita.

<u>Nova</u>.
1) Vlug gaan de woorden maar niet vlug de daden.
2) Er klinken steeds maar woorden, maar er wordt steeds minder mee gezegd.
3) Iets woord voor woord navertellen.
4) Hij heeft het niet met zoveel woorden gezegd, maar het toch duidelijk te verstaan gegeven.
5) Men moet hem de woorden uit de keel trekken.= hij zegt nooit wat.
6) Woorden zijn winden, schriften verbinden.
7) Soms spreekt het gevoel sterker dan het verstand.

E. Van Damme

VERDAS EN LA URBO GOMA (KONGO)

Antaŭ dek tri jaroj en Goma ekzistas asocio kreita de geesperantistoj kies nomo estas «Solidareco Bonvolo», SBV mallonge. Kun leĝrekono: oficejo por la notario n°396/2013, N°JUST/SG/20/1609/2014, N°F.92/22.937.

SBV agadas en la urbo Goma en la provinco Norda Kivuo (Demokrata Respubliko Kongo). Neniu forgesas la situacion en Norda Kivuo, kiu multe suferis pro militoj post la genocido en Ruando inter Tutsi kaj Hutu kaj la forpelo de Mobutu, la eksprezidento de Zairo/Kongolando, la milito de AFDL en 1996, la milito de RCD en 1998, CNDP en 2004-2008, la milito M23 en 2013...
Tiuj ĉi militoj kaŭzis, laŭ raporto de UNO, la mortigon de ses milionoj da homoj kaj seksperfortoj de ses cent miloj da inoj kies aĝoj varias inter 3 kaj 80 jaroj. Nun en la teritorio de BENI, 480 km for de Goma, okazas buĉadoj kaŭzitaj de ADF/NALU (grupo de ribelantoj devene el Ugando).
Multaj infanoj iĝis orfoj kaj stratinfanoj. Notindas ke, la regiono kreis envion de grandaj firmaoj kaj najbaraj landoj (Ruando kaj Ugando). Ankaŭ de riĉaj landoj, ĉar Norda Kivuo estas minerale riĉega.

La valora ŝtono COLTAN franclingve, kiu helpas por fabriki poŝtelefonojn, komputilojn ktp, troviĝas en Norda Kivuo. Milicoj batalas por kontroli la ekspluatadon de tiu ŝtono. Por atingi la celon, tiuj milicoj timigas homojn per murdoj kaj seksperfortoj. Ili utiligas infanojn por ekspluati tiun mineralon kaj aliajn je la pasiva okulo de lokaj aŭtoritatoj, kiuj malsekiĝas en la koruptado...
Kelkaj kuraĝaj homoj kiuj venkis la timon batalas por vivtenigi la familiojn, eduki iliajn infanojn ktp (dum la kongolanda registaro donas mizeran salajron al la instruistoj). Estas la geparencoj kiuj subtenas 80% la edukadon de iliaj infanoj. Teorie la edukado ĉe la bazlernejo estas senpaga. Bedaŭrinde praktike pagenda.

«Solidareco Bonvolo», SBV, prizorgas antaŭ dek tri jaroj orfojn, delasitajn infanojn kaj gejunulojn el malriĉaj familioj... De ĝi, ili ricevas moralan lecionon, mondcivitanan edukadon, inkluzive la instruadon de Esperanto. Ili ankaŭ lernas pri la homaj rajtoj. Dank'al SBV tiuj ĉi geknaboj vizitas la ordinarajn bazan mezlernejon kaj altlernejon en diversaj lernejoj de Goma. Ĉijare SBV registrigis sepdek ok infanojn kaj gejunulojn en la lernejo kaj pagis ĉiujn kotizojn.

Esperanto fariĝis fonto de espero por tiuj geknaboj kaj fonto por nia agado. La E-kurso ĉikaze okazas ĉiun dimanĉon en la Instituto Rutoboko. Ĝi situas en la kvartalo Mabanga, avenuo Rutoboko 2, komunumo de Karisimbi, urbo Goma (Norda Kivuo). Antaŭ unu jaro la asocio kontraktis kun tiu protestanta lernejo por okazigi siajn kursojn ĉiun dimanĉon en la klasoj de Rutoboko. Siatempe, ĉiuj aranĝoj de SBV okazas en la domo de frateco (domo de ĝia kunordiganto s-ro Alexis Asumani Bentangundu).
Antaŭ kelkaj semajnoj nova kontrakto estis subskribita. Dank'al ĉi tio, la gelernantoj de la Instituto Rutoboko ĉiutage eklernis Esperanton. La kurso estas gvidata de Alphonse Waseka kaj ĉeestas du cent gelernantoj.
La programo jenas. Ĉiulunde, merkrede kaj vendrede, la gelernantoj lernas de la 1a, la 2a kaj la 3a jaroj de la mezlernejo. Ĉiumarde, ĵaŭdo kaj sabato ĉeestas la gelernantoj de la 4a, la 5a kaj la 6a jaroj de la mezlernejo. Entute du cent gelernantoj iĝis komencantoj lernante la neŭtralan lingvon.
SBV pli kaj pli sopiras disvastigi la neŭtralan lingvon tra la urbo Goma kaj dank'al interkonsento kun lokaj lernejoj. Espereble, post du monata instruado en la Instituto Rutoboko, SBV povos fari la saman proponon en alia lernejo. Novaĵoj sekvos.
Bonvenas ĉiu sciovolema Esperantisto kiu pretas proprokule vidi la agadon de SBV. Vizitonte Goma, SBV helpos vin por ke, samokaze vi vizitu la gorilojn, la vulkanon Nyiragongo en la parko de Virunga. Ankaŭ la lagon Kivu.

Por Solidareco Bonvolo, SBV
Alphonse WASEKA KAMANGO
Pli da informoj:
sbv.asocio@yahoo.fr, alphonsewaseka@yahoo.fr, esperob@yahoo.fr
www.penelope198.wix.com,
www.solidarecobonavolo.weebly.com
Facebuko, Ipernity, Tvitoro, bv. serĉi Alphonse WASEKA KAMANGO.
Goma,

ESPERANTO ALS EEN AZIATISCHE TAAL

Taalkundigen zijn het niet eens over Esperanto: sluit de taal nu meer aan bij de Aziatische of bij de Europese talen? De woordenschat is in elk geval meer Europees, maar de structuur gelijkt meer op Aziatische talen. In elk geval kreeg Esperanto bekendheid in Azië rond ongeveer dezelfde tijd als het in Europa verscheen.

Esperanto werd voor het eerst vermeld in Japan in de late jaren tachtig van de twintigste eeuw, naar aanleiding van een korte vraag van interesse voor een andere kunstmatige taal, Volapük. Het bereikte Japan ook in 1906 in de wake van de Russisch-Japanse oorlog. Er ontstond een groep cursisten, promotoren en gebruikers van de taal die van bij het begin duidelijk divers was. Een greep uit enkele van die vroege deelnemers illustreert dit. Futabatei Shimei, een russofiel en romanschrijver, kwam in aanraking met Esperanto in Vladivostok. Zijn leerboek, vertaald uit het Russisch, was een van de populairste eerste leermiddelen. Osugi Sakae, een van de belangrijkste Japanse anarchisten, zat in de gevangenis in 1906 toen de eerste Esperantobijeenkomsten plaatsvonden, maar in zijn verblijf begon hij de taal te leren en bij zijn vrijlating werd hij een actieve deelnemer. Hij maakte de eerste vertaling van het Japans naar Esperanto, startte een avondschool en introduceerde de taal bij een aantal Chinese studenten, die uiteindelijk de basis legden voor de Esperanto- (en anarchistische) beweging in China.

In 1907 werd in Parijs een tijdschrift in het Chinees uitgegeven met als titel Hinshi-gi (Nieuwe Eeuw), waar Chinese anarchistische studenten opriepen om Esperanto te veralgemenen in China. De eerste Esperantocursussen in China begonnen in 1906 in Shanghai.

En dan was er nog Ho Chi Minh, een jonge revolutionair-wereldreiziger. In 1915 woonde hij in Crouch End, Londen en hij leerde Esperanto rond die tijd. Hij zou er verder gebruik van maken in 1945 toen de Vietnamese radio de wereld kond deed van Vietnams onafhankelijkheidsverklaring.

Esperanto werd in Korea geïntroduceerd door studenten die het in Japan hadden geleerd. Het zou evenwel veel tijd vergen om Esperanto's lotgevallen in elk Aziatisch land uiteen te zetten.

Net na de Eerste Wereldoorlog was Nitobe Inazo een van Esperanto's vroege helden. Bij de oprichting van de Volkerenbond in 1920 werd Nitobe een van de vicesecretarissen-generaal. Hij werd een van de directeuren-oprichters van het Internationaal Comité voor Intellectuele Samenwerking (de voorloper van UNESCO).

In augustus 1921 nam Nitobe deel aan het dertiende Esperanto-Wereldcongres in Praag als de officiële afgevaardigde van de Volkerenbond. Zijn rapport aan de algemene vergadering van de Volkerenbond was het eerste objectieve rapport over Esperanto door een hooggeplaatste officiële vertegenwoordiger van een intergouvernementele organisatie. Hoewel zijn voorstel aan de Volkerenbond om Esperanto te accepteren als hun werktaal door tien afgevaardigden, voornamelijk van Aziatische landen, werd aanvaard, gebruikte de Franse afgevaardigde zijn veto om het voorstel te blokkeren.

Als hommage aan Nitobe werd het Nitobe-symposium gedurende de voorbije twintig jaar een regelmatig onderdeel van de Esperanto-Wereldcongressen. Tijdens zo'n symposium bespreken bekende taalkundigen de mondiale taalproblemen.

Esperanto floreerde ook in China tijdens dezelfde periode. Een van de supporters was de bekende schrijver Lun. De Chinese Esperantobeweging werd snel gelinkt aan andere progressieve culturele bewegingen, en een groot aantal intellectuelen en revolutionairen leerde de taal.

Esperantosprekers vergezelden Mao Zedong op de Lange Mars, en na een tentoonstelling over Esperanto schreef Mao: *Als Esperanto gebruikt wordt als een middel om ideeën over te brengen die echt internationalistisch en revolutionair zijn, dan mag en moet Esperanto aangeleerd worden.* Mao's citaat baande de weg voor Esperanto in China. Ondertussen had Esperanto aanhangers gevonden in de meeste andere Aziatische lan-

VERVOLG ⟶

REIS ROND DE WERELD IN WOORDEN

Vorige keer trokken we naar het oosten, nu gaan we naar het westelijk halfrond, opnieuw vanuit het noorden.

Uit het **IJslands** kennen we de de saga (IJslands literair genre, letterlijk: “iets dat wordt gezegd” of “verhaal, geschiedenis”) en de geiser (‘Geysir’, letterlijk: “de spuiter”). De tweede betekenis van geiser, namelijk die voor het warmwatertoestel, is samen met het toestel uit Engeland gekomen, maar heeft dezelfde IJslandse oorsprong. Het woord is dus via twee verschillende wegen naar het Nederlands gekomen.

De Inuit wonen voornamelijk in Groenland, Canada en Amerika (Alaska). Aan de **Inuittalen** (een groep van nauw verwante indiaanse talen) hebben we de woorden anorak, iglo en kajak te danken.

Verder naar het zuiden komen we een hoop indianentalen tegen, die ook onze woordenschat verrijkten. Zie hieronder een kaart van de indianentalen en vervolgens de woorden die we eraan te danken hebben. Mijn excuses alvast voor de minder prozaïsche opsomming, maar de woorden zijn dit keer gelinkt aan de talengroepen en niet aan de verschillende landen.

Zo hebben we:
• *acajou* uit het **Tupi** acaîu, de boom die de cashew-noot (eveneens uit het **Tupi**) voortbrengt, en het hout ervan
• *barbecue* van een **Arawaktaal** uit Haïti (*barbakoa*, kader van stokken)
• *cayenne* uit het **Tup** *kyinha*
• *chili* uit het Nahuatl *chīlli*
• *condor* uit het **Quechua** *cuntur*
• Eskimo (inwoner van Groenland) aan een **Algonkische** taal ontleend. Er is discussie over de oorsprong: ofwel komt het van *aiachkimeou* (‘sneeuwschoenwevers’ in het **Innu**) - theorie van 1980, ofwel van *Eskimantsik* (‘rauwvleeseters’ in het **Ojibwe**), de oudste verklaring. Tegenwoordig wordt het woord, dat als beledigend wordt ervaren, vervangen door *Inuit*. De **Innu**-stam gebruikte het woord *eskimo* om de hierboven vermelde Mikmaq-stam aan te duiden.
• ook de *husky* (hondenras) is terug te brengen op het woord *eskimo*, het is namelijk een verbastering van *Ehuskemay*, nog een andere vorm van hetzelfde woord uit de verschillende **Inuit**-talen.
• *Jaguar* uit het **Tupi** *jaguara*, oorspronkelijk het woord voor elk groot roofdier
• *kannibaal* uit een **Caraïbische** taal in de betekenis ‘persoon, indiaan’ (Proto-Caraïbisch *karípona), gebaseerd op het geloof dat de inwoners mensenvlees aten; het kan ook een verbastering zijn van het woord *caribal* (bewoner van de Caraïben)
• *kano* uit een **Arawaktaal** (Haïti) *canaoua*
• *kariboe* (rendier) uit het **Mikmaq** (*khalibu*, krabber)

---

den. Sommige fenomenen zijn moeilijk uit te leggen. Iran is een van de Aziatische landen waar de beweging het goed heeft gedaan vanaf de vroege twintigste eeuw doorheen alle politieke beroering en revoluties. Zowel de sjah als de ayatollahs lieten het gebruik toe, en de nationale beweging vierde haar honderdjarige bestaan in 2016. En wat met Pakistan? De Pakistaanse nationale vereniging sloot zich in 1978 formeel aan bij de Wereld-Esperantobond en blijft conferenties houden en leerboeken publiceren in het Urdu.
Er is geen land in Azië zonder Esperantosprekers, van Mongolië tot Myanmar, maar ook in Kazachstan, Indonesië en de Filipijnen en andere landen. Om de drie jaar is er een Aziatisch Esperantocongres. Het achtste Aziatische Esperantocongres vond plaats in de Chinese stad Quanzhou in november 2016 met deelnemers uit twintig landen; Het negende congres zal plaatshebben in de Vietnamese stad Da Nang in 2019. Daarbovenop zijn Chinezen en Japanners de ijverigste uitgevers van boeken in het Esperanto. Het Chinese Esperantotijdschrift *El Popola Ĉinio* wordt uitgegeven door de Foreign Languages Press in Beijing, dat ook bijna tweehonderd boeken in het Esperanto heeft gepubliceerd. Ĉina Radio Internationaal zendt regelmatig uit in het Esperanto en startte recentelijk ook met de productie van films voor distributie op het internet.
Rekening houdend met de sterkte van de Esperantobeweging in Azië, is het terecht te poneren dat Esperanto zowel een Aziatische als een Europese taal is.

Renato Corsetti, prof. em. Psycholinguïstiek, voormalig voorzitter van de Wereld-Esperantobond.
Inumaru Fumio, vicevoorzitter van de commissie voor de Aziatische Esperantobeweging van de Wereld-Esperantobond.

• *lama* uit het **Quechua** *llama*
• *maïs* uit het **Taino** (een Arawaktaal uit Haïti) *mahís*
• *mocassin* (indianenschoen) uit het **Powhatan** *mockasin*
• *muskusrat*, samenstelling van *musk* en *rat* in het Engels; musk komt uit het **Powhatan** *muscascus*, lett. “het is rood”, vanwege de kleur, of van het **Abenaki**-woord *mòskwas*
• *pampa* (boomloze vlakte) uit het **Quechua** *pampa*
• *papaja* uit een **Arawaktaal** *papaya*
• *patat* (aardappel) is volgens de Spaanse Academie een vermenging van het **Taíno**-woord *batata* (zoete aardappel) en het **Quechua**woord *papa* (aardappel)
• *pecan* (noot), uit het **Algonkin**woord voor ‘noot’
• *piranha* zou afkomstig zijn van een hybride taal, afkomstig van de Tupi-Guaranítalen. Het woord zou samengesteld kunnen zijn uit ‘pirá’, wat ‘vis’ betekent, en ‘sanha’ of ‘ranha’, wat ‘tand’ betekent. Anderen menen dat het afkomstig is van de **Tupiwoorden** ‘pirá’ (‘vis’) en ‘ánha’ (‘snij’). Aldus de Nederlandse Wikipedia. De Amerikaanse etymonline bevestigt dat het woord uit het **Tupi** komt, *pira nya*, variant van *pira’ya*, maar geeft de betekenis van ‘schaar’.
• *poema* uit het **Quechua** *puma*
• *poncho* uit het **Mapudungun** *pontho* (wollen weefsel)
• *quinoa* uit het **Quechua** *kinua*
• *squaw* uit het **Massachusett**woord *squàws* (vrouw)
• *tabak* uit een **Arawaktaal** (waarschijnlijk Taino, oorspr. ‘een rol van bladeren’ of ‘een pijpje’)
• *tapioca* uit het **Tupi** *tipi’óka* (sap van geperste cassave, *tipi* residu, en *og/ok*, uitpersen)
• tipi uit het Lakota *thípi* (huis)
• *toekan* uit het **Tupi** *tuka, tukana*
• *tomahawk* uit het **Powhatan** *tamahaac* (Proto-Algonkin **temaha•kani*, van **temah-*, (snijden) en **-a-kan* (werktuig)
• *totem* uit het **Ojibwe** *nindoodem* (mijn totem) of *odoodeman* (zijn totem), teken om verwantschap aan te duiden
• *wigwam* uit het **(Oost-)Abenaki** *wìkəwam*

Ziezo, dit was een hele resem. Volgende en laatste keer trekken we naar het exotische zuiden!

Lode Van De Velde

KKPS kaj pli

Ekde vendredo la 27a ĝis dimanĉo la 29a de oktobro, ni partoprenis KKPSn en Nederlando. KKPS estas junulara evento organizita de NEJ (Nederlanda Esperantojunlaro). Ĝi estis mojosa (kaj ni gajnis ĉiujn kostum-premiojn de la halovena balo!). Estis 81 partoprenantoj, inter ili 15 verdaj skoltoj.

Ni etosigis, helpegis por lavi kaj purigi, (preskaŭ) trankvile spektis prelegon, prelegis pri niaj someraj tendumadoj… kaj amuziĝis!
Post KKPS 12 kuraĝaj skoltoj restis dum 2 pliaj noktoj (en tre malvarmaj tendoj). Ni kuiris surfajre, kunsidis en la naĝejo kaj en la inaj duŝejoj (ĉar tie varmis), kaj inventis skoltan elturniĝon por malpli frosti!

KURACISTA PROMESO NUN LEGEBLA EN ESPERANTO

La Monda Medicina Asocio (World Medical Association, WMA) kadre de sia pasinta internacia kunveno en oktobro reviziis kaj kompletigis la proponon pri *Promeso de la kuracisto*, kiu estis unuafoje publikigita kadre de la Deklaracio de Ĝenevo en la jaro 1948. Gravaj novaĵoj estas la instigo por gekuracistoj, ke ili atentu ankaŭ la propran sanstaton, kaj akcento al la aŭtonomio de la paciento. Esperanto-versio nun legeblas en la retejo de nia medicina faka asocio: http://umea.fontoj.net/deklaracio-de-gxenevo

Komuniko de d-ro Christoph Klawe

Prezidanto: Universala Medicina Esperanto-Asocio (UMEA)

La **Grafo de Monte-Kristo** (2 partoj - 592 paĝoj).

Unika prezo: 79 eŭro por la du partoj

Ne nur la verkoj eldonitaj de FEL estas troveblaj en la Retbutiko, sed ĉiuj varoj distribuitaj.

Ĉu vi volas scii pli pri iu verko, legi recenzon pri ĝi aŭ konstati ĉu ĝi ankoraŭ estas en stoko?

Krozu do rapide al:

www.retbutiko.net

ESPERANTO EN DE UNESCO

Sinds kort maakt Rakoen Maertens, kleinzoon van Gregoire, de enige Belgische voorzitter van de Wereld-Esperantobond (UEA) ooit, deel uit van het bestuur van TEJO (Tutmonda Esperantista Junularoj Organizo). Op 6 november laatstleden hield hij een toespraak op de plenaire vergadering van UNESCO in Parijs, waarin hij nogmaals het belang van de Esperantobeweging onderstreepte en de aanwezigen uitnodigde op de herdenking van het overlijden van Zamenhof honderd jaar geleden. Je vindt de integrale tekst hieronder. Je kan zijn optreden ook bekijken op volgende link…

Communicatie. Dat is waarvoor we allen hier zijn. We zijn hier om raakpunten te vinden. We zijn hier om het wederzijds begrip voor elkaar te verhogen. Wij allen willen samenwerkingen creëren rond onze waarden, onze overtuigingen en onze gedeelde visie.

Hoe dan ook, communicatie is niet altijd wat het lijkt. Er zijn barrières. Een van die barrières kan taal zijn. Verschillen in beheersing van de taal, in taalkundige achtergrond naargelang de plaats waar men geboren is. De interpretatie van cultuurgebonden symbolen en gebaren, ongelijkheid qua zelfexpressie omdat de ene taal niet wordt erkend en de andere wel. Een specifieke taal gebruiken, gelinkt aan een bepaalde cultuur, creëert communicatievertekeningen.

De Wereld-Esperantobond probeert deze problemen aan te pakken. Samen met meer dan honderd nationale Esperantoverenigingen en meer dan zestig vakorganisaties staat onze vereniging voor kwalitatieve communicatie, gelijkwaardigheid van talen en culturen, taaldiversiteit en intellectuele uitwisseling. Onze organisatie, gesticht in 1908, heeft al een lange geschiedenis in het bepleiten van deze waarden. Al meer dan zestig jaar heeft onze organisatie een adviserende relatie met de Verenigde Naties en UNESCO. Tijdens de algemene vergadering van de UNESCO in Montevideo 1954 en Sofia 1985 werden ons werk en onze verworvenheden officieel erkend als een bijdrage tot wederzijds begrip tussen de volkeren van de wereld.

Het uitgangspunt van de internationale taal Esperanto is de nood aan betere communicatie, door middel van een gemeenschappelijke, neutrale taal. Een taal die gemakkelijk aan te leren is en niet gebonden aan een specifieke politieke autoriteit. Dit jaar herdenken we, samen met UNESCO, de humanist die Esperanto creëerde. Ludoviko Zamenhof, die honderd jaar geleden is heengegaan. Onze oprechte dank gaat uit naar UNESCO en de Poolse delegatie die ons hielp om deze herdenking te realiseren. Wij nodigen u dan ook vriendelijk uit u bij ons te vervoegen op 11 december in dit gebouw. Wij hebben ook het genoegen u mede te delen dat de vernieuwde UNESCO-Koerier een Esperanto-editie heeft.

Communicatie. Ik begon deze toelichting door het belang van kwalitatieve communicatie te onderstrepen. Sta me toe te eindigen met u een diepgaande, betekenisvolle en vruchtbare dialoog te wensen in een geest van openheid en begrip.

LIBROJ EN INTERRETO

Ĉio estas trovebla en Interreto! Sed ... multaj retejoj prezentas malaktualajn informojn kaj ne plu uzeblajn versiojn de programoj. Trovi la indaĵojn estas temporabe kaj fojfoje iom komplike.

Dum prelegserio pri komputilaĵoj kaj retaj projektoj en lokaj kluboj en Benelukso la aŭtoro Yves Nevelsteen rimarkis, ke tre mankas superrigardo de tiaj indaj (kaj aktivaj) projektoj. Post prezento li foje per retpoŝto sendis la plej interesajn ligilojn al ĉeestintoj, sed tio klare ne sufiĉas. Papera verko kun tekstaj klarigoj daŭre plej taŭgas por tiu celo.

Jen la unua verko pri lerniloj kaj vortaroj:
http://www.retbutiko.net/eo/ero/ekster1

Kaj jen la dua pri bitlibroj kaj bitgazetoj:
http://www.retbutiko.net/eo/ero/ekster2

Ambaŭ verkoj estas en stoko kaj estas mendeblaj per la supraj ligiloj.

Ekzistas romano, kiun ĉiuj mezlernejanoj en Kroatio devas legi. Tiu romano aperis en la kroata lingvo jam en dudeko da eldonoj, kaj tradukoj aperis en same multe da aliaj lingvoj. Nun finfine vi povas ĝui la romanon ankaŭ en Esperanto.
La libro ne nur enhave estas perleto, sed ankaŭ grafike: bele fortike bindita eldono, kun grandaj literoj kaj taŭgaj ilustraĵoj, ĝuinda de junuloj kaj ne-plu-junuloj.
Ni aludas la romanon *Sovaĝa ĉevalo* de Božidar Prosenjak, en Esperanto-traduko de Zora Heide, kaj ilustrita de Luka Petrač.

Por pliaj informoj kaj mendilo: http://www.retbutiko.net/eo/ero/socx

Rechtzetting bij vorig artikel “Over hulp aan vluchtelingen, Esperanto en andere utopieën”. Bij de namen van bijdragers was Henri Schutters weggevallen.

CLUBPROGRAMMA'S

Tenzij anders vermeld zijn alle vergaderingen gratis en voor iedereen toegankelijk. Let wel dat de meeste activiteiten in het Esperanto plaatsvinden. Uiteraard zijn we steeds bereid geïnteresseerde bezoekers in het Nederlands te woord te staan De cursusinfo vind je vooraan in dit nummer..

ANTWERPEN – La Verda Stelo, Esperanto Antwerpen vzw (esperanto-antwerpen.weebly.com/)
Alle programma's hebben plaats in het Esperantohuis, Lange Beeldekensstraat 169, 2060 Antwerpen, telkens op vrijdagavond om 20.00 uur
Vrijdag 5 januari: Nieuwjaarstractatie (Novjara regalo).
Vrijdag 12 januari: Klaas Dijkstra leert ons: *Kiel subtekstigi filmojn*.
Vrijdag 19 januari: Ben Indestege vertelt over: *Miaj vojaĝoj per Pasporta Servo inter februaro 2007 kaj julio 2012.*
Zondag 26 januari: Johan Donckerwolke spreekt over: *Mirinda vojaĝo en Albanio.*
Vrijdag 2 februari: Klaas Dijkstra spreekt over: *Mata Hari.*
Vrijdag 9 februari: **Algemene Jaarvergadering** *(Ĝenerala Jarkunsido)*
Vrijdag 16 februari: Eddy van Den Bosch stelt voor *La Jaro en bildoj*.
Vrijdag 23 februari: Onder leiding van Ivo Durwael *Tradukekzercoj.*

Elke week wordt een nieuwsbrief rondgestuurd met vermelding van het programma en meer nieuws. Wens je deze berichten ook te ontvangen, zend je aanvraag naar ivo.durwael@telenet.be.

BRUGGE- Paco kaj Justeco
(http://www.esperanto.be/brugge)
Info bij Heidi Goes. heidi.goes@gmail.com

BRUSELO- Esperantista Brusela Grupo vzw
(www.esperantobruselo.org)
Bijeenkomsten in Cultuurcentrum De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint-Gillis), lokaal Casablanca 2, om de andere woensdag van 18.30 uur tot 20.30 uur.
De groep organiseert ook cursussen voor beginners en gevorderden. Info over cursussen en bijeenkomsten bij Françoise Pellegrin,
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 / 358 27 28
Elke tweede maandag van de maand van 19.00 uur tot 22.00 uur: gezellige eet- en babbelgelegenheid met "La Babilemaj Spagetoj". Inlichtingen bij Nicolas de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org
zondag 14 januari om 18 u.: Esperantomis in de Kapel van de Verrijzenis, Van Maerlantstraat 22-24 1000 Brussel. Pastoor Peter Knauer SJ zal de plechtigheid voorgaan.
woensdag 17 januari: Voordracht nog te bepalen.
woensdag 31 januari: Klaas Dijkstra presenteert de Poolse film "Ida" met Esperanto ondertitels.
woensdag 21 februari: Voordracht nog te bepalen.

Het is aangewezen de evolutie op onze kalender te controleren op de website: http://www.esperantobruselo.org

Kunvenoj en Kulturcentro De Pianofabriek (Fortstraat 35, 1060 Sint- Gillis), salono Casablanca 2, ĉiun duan merkredon de 18:30 ĝis 20:30.
La grupo organizas kursojn por komencantoj kaj progresantoj. Informoj pri kursoj kaj kunvenoj ĉe Françoise Pellegrin,
fransuaz@esperantobruselo.org, tel. 02 / 358 27 28
Ĉiu dua lundo de 19:00 ĝis 20.00.: Manĝ- kaj babilebleco kun la "Babilemaj Spagetoj". Informoj ĉe Nicolas de Buyl, nikolao@esperantobruselo.org
Dimanĉon la 14an de januaro je 18.00 : Meso en Esperanto en la Kapelo de la Resurekto, strato Van Maerlant 22-24, 1000 Bruselo. Pastro Peter Knauer SJ prezidos la celebradon.
Merkredon la 17an de januaro: Prelego difinenda.
Merkredon la 31an de januaro: Klaas Dykstra prezentos polan filmon "Ida" subtitolita en Esperanto.
Merkredon la 21an de februaro: Prelego difinenda.

Bonvolu kontroli la evoluon de nia kalendaro sur nia retejo: http://www.esperantobruselo.org

DILBEEK
Conversatiegroep in ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 46, 1700 Dilbeek (bereikbaar via bus 129 vanuit het Noordstation of bussen 136-137 vanuit het Zuidstation). Zie: www.westrand.be.
Net zoals voorheen vindt die in 2017 plaats op de eerste zaterdag van de maand, van november tot december, telkens van 14.00 uur tot 16.00 uur. Meld je bij voorkeur aan bij de animator Marc Demonty, tel. 02 / 569 31 33.
Konversacia rondo en Ontmoetingscentrum Westrand, Kamerijklaan 46, 1700 Dilbeek (atingebla i.a. per buso 129 el la Norda kaj busoj 136-137 el la Suda stacidomo). Vidu www.westrand.be.

Ĝi okazos en 2018 kiel antaŭe, kutime la unuan sabaton de la monato, de novembro ĝis decembro, ĉiam de 14:00 ĝis 16:00.
Prefere anoncu vian partoprenon telefone al la animatoro Marc Demonty, tel. 02 / 569 31 33.

GENT- La Progreso (http://www.esperanto.be/gent)
Clubvergadering in ons lokaal La Progreso, Peter Benoitlaan, 117 9050 Gentbrugge: Iedere vierde vrijdag van de maand om 20.00 uur.
Inlichtingen bij Katja Lödör , tel. 09 / 230 16 77.
Vrijdag 26 januari aanvang 19.45 uur: Jaarvergadering met hapjes en drankjes. Het gebeuren wordt verrijkt met een voordracht door Désirée Derksen over "De Baltische Esperantodagen"
Vrijdag 23 februari: Bernard Régis –Larue belicht de realisaties van Henri La Fontaine en Paul Otlet.

KALMTHOUT- La Erikejo (http://users.telenet.be/La.Erikejo/index.htm)
Bijeenkomsten in het Parochiecentrum van Heide, elke derde donderdag van de maand tussen 19.30 en 21.30 uur Onze bijeenkomsten gaan normaal door in het Parochiecentrum Heide-Kalmthout, Heidestatieplein, derde donderdag van de maand, tussen 19.30 uur en 21. 30 uur.
Donderdag18 janauri: Kasverslag en jaarverslag 2017. Verkiezing nieuw bestuur. Simon vertelt over zijn familiebezoek in Canada.
Donderdag 15 februari: Lezing en beeldprojectie door Mireille, over een autoreis met Willy, en met drie antieke lusters die Esperanto ademen, vanuit Antwerpen naar een huis in Catalonië.

KORTRIJK- Koninklijke Esperantogroep La Konkordo (www.esperanto-kortrijk.info)
Bijeenkomsten in het Groeningeheem, Passionistenlaan 1 te Kortrijk elke vierde dinsdag van de maand van 19.30 uur tot 21.30 uur. Indien de vierde dinsdag een feestdag is, dan op de derde dinsdag.
Contact via e-mail piet.glorieux@gmail.com en esperantokortrijk@hotmail

LEUVEN-Vespero 3000 (esperanto3000.be)
Bijeenkomsten in het Cultureel Centrum Romaanse Poort, Brusselsestraat 63, 3000 Leuven, tweede woensdag van de maand om 19.45 uur; de lezingen beginnen om 20.00 uur.
Woensdag 10 januari: Programma nog te bepalen.
Woensdag 14 februari: Waarschijnlijk voordracht over Valencia - Spanje
Zondag 25 februari: **HungaroMania met speciale en hoogstaande esperantoprogramma's.**
Massale deelname zal de promotie van het Esperanto ondersteunen.
Voor details zie uitgebreid artikel in dit blad.

OOSTENDE -La Konko (flandrio@hotmail.be)
In Ontmoetingscentrum De Boeie, Kerkstraat 35.
Elke ma. 16.00 tot 17.00 uur: Esperantocursus beginners
Elke maandag van 13.00 tot 14.00 uur: Esperantocursus 2e jaar
Elke maandag 14.15 tot 16.00 uur: Gespreksnamiddag.
Maandag 15 januari om 17.00 uur: Algemene vergadering met nieuwjaarsdrankje.
Maandag 5 februari om 17.00 uur: Bestuursvergadering.

PEER- Limburga Esperanto Asocio
De Limburgse Esperanto Vereniging (LEV) organiseert activiteiten in het Cultuurcentrum 't Poorthuis, Zuidervest 2A Peer. Info: henri.schutters@skynet.be.
Donderdag 25 januari : Skrablo onder leiding van A. Olyslagers.
Donderdag 22 februari: Esperanta Poezio gebracht door Ben Indesteeghe

TIENEN
Esperanto Numismatiek Vereniging (ENA) Info: Bert Boon, Merelhof 8, BE-3300 Tienen,
tel. en fax: 0472 73 48 30 mailto:bert.boon@skynet.be

TURNHOUT
Wekelijks samenkomst op donderdag voormiddag tijdens het schooljaar.
Activiteiten: praten, lezen met gebruik van *Horizontaal* en *Monato*.
Contact: Maria Dom, de.groot-dom@telenet.be

VERDAJ SKOLTOJ (www.verdajskoltoj.net))
De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) bieden scouting zonder grenzen in het Esperanto aan. De deelnemers zijn tussen de 11 en 17 jaar. Ze komen uit Brussel, Vlaanderen, Wallonië, Frankrijk, Nederland, Luxemburg, Duitsland en soms zelfs van verder! We komen 6 tot 7 weekends per jaar samen en organiseren een kamp van één week in de zomer. Iedereen is welkom, het eerste weekend is gratis! Voorkennis van het Esperanto is niet noodzakelijk.
Ze organiseren jaarlijks PEKO (Esperanto-Voorjaarsbijeenkomst). Houd alvast woensdag 9 tot zondag 13 mei 2018 vrij.

De Verdaj Skoltoj (Groene Scouts) ofertas Esperantan skoltismon sen limoj. La partoprenantoj estas inter 11 kaj 17 jaraj. Ili venas el Bruselo, Flandrio, Valonio, Francio, Nederlando, Luksemburgo, Germanio kaj kelkfoje eĉ de pli malproksime!
Ni renkontiĝas 6 ĝis 7 semajnfinojn dum unu jaro kaj organizas kampadon dum unu semajno en la somero. Ĉiu bonvenas, la unua semajnfino estas senpaga! Komencantoj bonvenas.
Ili organizas ĉiu jare PEKO-n (Printempa Esperanto-Kunveno). Tenu jam libera, merkredon la 9an ĝis sabato la 13a de majo.

Horizon-TAAL
Tweemaandelijks tijdschrift / ISSN - 0772 - 540
Vlaamse Esperantobond vzw
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen
Afgiftekantoor 260 Antwerpen X - Erkenningsnummer P004200

BB-PP
BELGIË(N)-BELGIQUE

Contactadressen in Nederland

hhttp://www.esperanto-nederland.nl/ned/regionale-groepen.php

ALKMAAR
Marijke Lathouwers, Kruiszwin 1205, NL-1788 LE Julianadorp tel. +31(0)223 643 781, alkmaro@ziggo.nl

EINDHOVEN
Jeannette Bosse, Veld. Montgomerylaan 361, NL-5612 BH Eindhoven tel.+31(0)402 113 344, jeannette.bosse@tiscali.nl

NOORD-NEDERLAND
Ineke Emmelkamp Arubastraat 12, NL-9715 RW Groningen, tel. +31(0)50 505 718 842, info@esperanto-info.nl

HAARLEM
Berrt de Wit, Houtvaartkade 21, NL-2111 BR Aerdenout
+31(0)235 242 643 , Bert de Witl

HELMHOLD
Toine Gremmen, Nassaustraat 3, NL-5707 HL Helmond tel. +31(0)492 544 472, info@twangremmen.nl

NIJMEGEN
Klubo Zamenhof,Jan Bemelmans, Zwanenveld 2287, NL-6538 PS Nijmegen, tel. +31(0)243 882 926
jan.bemelmans2@gmail.com

Contactadressen in Vlaanderen

ANTWERPEN
Esperanto-Antwerpen, p/a Lange Beeldekensstraat 169, BE-2060 Antwerpen, tel. 03 / 234 34 00, esperanto-antwerpen@esperanto.be
La Verda Stelo: Ella Strug (voorzitter)

BRUGGE
Paco kaj justeco, Heidi Goes, Assebroeklaan 2, 8310 BE-Brugge, tel. 050 / 67 51 78, heidi.goes@gmail.com

GENT
La Progreso, Katja Lödör, Peter Benoitlaan 117, BE-9050 Gentbrugge, tel. 09 230 16 77, gent@esperanto.be

KALMTHOUT
La Erikejo, Mireille Smet-Storms, Douglaslaan 14, BE-2950 Kapellen, tel.: 03 / 666 83 19, mireillestorms@hotmail.com

KORTRIJK
La Konkordo, Piet Glorieux, Pastoor Blanckestraat 8 bus 0201, BE-8610 Kortemark, tel.: 051 / 62 39 28, piet.glorieux@gmail.com,
Jean-Pierre Allewaert, Tarwelaan 10, BE-8500 Kortrijk,
tel. 056 20 07 96, esperantokortrijk@hotmail.com

LEUVEN
Esperanto 3000, Roger Goris, rue Ménadastraat 44, BE-1320 Hamme-Mille, tel. 010 86 01 12, goris.r@skynet.be

LIMBURG
Limburgse Esperantovereniging
Henri Schutters, Panhovenstraat 10, BE-3930 Peer,
tel. 011 63 55 92, henri.schutters@skynet.be

DILBEEK
Marc Demonty, Schoolstraat 3, BE-1700 Dilbeek, tel. 02 569 31 33

OOSTENDE
La Konko, Anne Brabant, anne.brabant@telenet.be
Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, BE-8400 Oostende,
tel. 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.be

ROESELARE / TIELT zie **KORTRIJK**

TIENEN
La Hirundo <http://www.lahirundo.be> Info: Bert Boon,
Merelhof 8, BE- 3300 Tienen, tel. en fax: 016 81 52 46,
post@lahirundo.be

TURNHOUT
Maria Dom, Tuinbouwstraat 14, BE-2300 Turnhout,
tel. 014 41 72 92, de.groot-dom@telenet.be

Andere nuttige adressen

Vlaamse Esperantobond / Flandra EsperantoLigo
Lange Beeldekensstraat 169, BE- 2060 Antwerpen, tel. 03 234 34 00
info@fel.esperanto.be, www.esperanto.be

ILEI-Belgio (Esperanto-leraars): Marc Cuffez, Elisabethlaan 295, 8400 Oostende, tel.: 0486 36 23 65, flandrio@hotmail.com

Verdaj Skoltoj
ruelle de Thuin 20, BE-6540 Lobbes, tel. 071 16 53 95 kaj 0485 517 552; info@verdajskoltoj.net, www.verdajskoltoj.net

Association pour l'Espéranto,
p/a Marcel Delforge, rue des Glacières 16, BE-6001 Charleroi (Marcinelle), tel. + fax: 071 43 14 13, mardelforge@brutele.be, http://esperanto-wallonie.be/

Esperantista Brusela Grupo vzw (EBG)
sekretariejo: p/a Yves De Keyzer, Perkstraat 78, BE-1630 Linkebeek
tel.: 0498 04 00 95; sekretario@esperantobruselo.org
Françoise Pellegrin, Eiklaan 14, BE-1640 Sintt-Genesius-Rode

Esperanto Nederland, secretaris, Pieter Engwirda
Wighenerhorst 49, NL-6603 KH Wijchen,Tel.+31(0)24 645 51 33
sekretario@esperanto-nederland.nl

Hoofdkantoor van de Esperanto WereldVereniging/Centra Oficejo de UEA Nieuwe Binnenweg 176, NL-3015 BJ Rotterdam,
tel.: +31(0)104 361 044, uea@co.uea.org

Bestuursleden van FEL

Voorzitter: Ivo Vercammen
Secretaris: Nicky Janssen
Penningmeester: Kevin de Laet
Bestuursleden: Griet Symoens, Cyreen Knockaert, Eddy Van den Bosch, Henri Schutters en Johan Van Eenoo

Met steun van de Vlaamse Gemeenschap: giften van minstens 40 euro zijn fiscaal aftrekbaar van belastbaar inkomen